

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/33/2025
Identifikačné číslo spisu:	8322200489
Dátum vydania rozhodnutia:	19.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8322200489.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne MPC CESSI a.s., Spišská Nová Ves, Mlynská 22, IČO: 31 651 445, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Bröstl & Čentík s.r.o., Košice, Rázusova 1, IČO: 50 560 611, proti žalovanej H. D. R., narodenej X. D. XXXX, U., D. P. XX, zastúpenej spoločnosťou AK NOVIKMEC s.r.o., Vranov nad Topľou, Rázusova 125, IČO: 36 868 701, o ochranu dobrej povesti právnickej osoby, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7C/6/2022, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. júna 2024 sp. zn. 13Co/61/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 7C/6/2022-423 zo 17. apríla 2023 uložil žalovanej povinnosť do 60 dní od právoplatnosti rozsudku zabezpečiť na svoje náklady uverejnenie ospravedlnenia v televízii TA3 odvysielaním písaného textu alebo jeho osobným prečítaním, a to tak, aby sa ospravedlnenie odvysielalo v rovnakom vysielačom čase v akom bola odvysielaná relácia s názvom „Téma dňa“ s podtitulom „Komunálne voľby: Mesto Humenné“ 5. novembra 2014 v nasledovnom znení: Ospravedlnenie spoločnosti MPC CESSI a.s. Dňa 5. novembra 2014 som v televíznej relácii vysielanej na TA3 s názvom „Téma dňa“ s podtitulom „Komunálne voľby: Mesto Humenné“ uviedla nasledovné tvrdenie: „Keď kúpil firmu Cessi v Spišskej v konkurze, tak kúpil stroje. Chcela by som vedieť, či tie stroje odmontuje a prinesie ich do Humenného. Ved' keď kúpim niekde firmu, tak tam urobím takú výrobu, na akú som tú firmu v konkurze kúpil“. Tvrdenie o tom, že spoločnosť MPC CESSI a.s. bola kúpená v konkurze, je nepravdivé. Spoločnosti MPC CESSI a.s. sa týmto, ospravedlňujem za poškodenie jej dobrej povesti týmto nepravdivým tvrdením. H. D. R. bývalá primátorka mesta Humenné a poslankyňa NR SR; žalobkyni priznal právo uverejniť rozsudok súdu prvej inštancie po nadobudnutí jeho právoplatnosti na náklady žalovanej v žalobkyňou vybranej slovenskej televízii s celoštátnym vysielačím v rozsahu označenia súdu, ktorý vydal rozsudok, predmetu sporu, účastníkov konania, výrokovej časti rozsudku a dátumu vydania rozhodnutia, a to uverejnením písaného

textu v uvedenom rozsahu. V zvyšnej časti žalobu zamietol. Žiadnej strane nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 19b ods. 2 a 3, § 3 ods. 1, § 20 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), čl. 19 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“), § 470 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a § 155 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že žalovaná 5. novembra 2014 v televízii TA3 v relácii s názvom „Téma dňa, Komunálne voľby: Mesto Humenné“ predniesla výrok : „...tak ja sa pýtam, keď kúpil firmu Cessi v Spišskej v konkurze, tak kúpil stroje. Chcela by som vedieť, či tie stroje odmontuje a prinesie ich do Humenného. Veď keď kúpim niekde firmu, tak tam urobím takú výrobu, na akú som tú firmu v konkurze kúpil“. V rámci obrany v konaní žalovaná v prvom rade namietala, že ňou prednesený výrok sa netýkal žalobkyne. V konaní bolo však preukázané, že v Spišskej Novej Vsi v čase, keď žalovaná predniesla predmetný výrok, neexistovala iná obchodná spoločnosť ako žalobkyňa, ktorá by mala spojenie Cessi v obchodnom mene. Žalobkyňa je významným slovenským producentom v mlynárskom a pekárskom odvetví a nebola nikdy v konkurze, pričom svoje výrobky predáva pod názvom Cessi. V bežnej reči sa pod výrazom Spišská rozumie Spišská Nová Ves. Na základe uvedeného súd teda dospel k záveru, že prednesený výrok sa jednoznačne týkal žalobkyne.

1.2. Následne súd prvej inštancie skonštatoval, že podstatou sporu je konflikt medzi ústavou garantovanou slobodou prejavu a právom na ochranu dobrej povesti žalobkyne. Uviedol, že sloboda prejavu a právo na slobodné šírenie informácií nemôžu byť nadradené právu na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, najmä ak sa informácie týkajú subjektov, ktoré nie sú verejne činnými osobami. Podľa jeho názoru výrok žalovanej v televíznej relácii nebol prednesený pri výkone verejného záujmu, ale v rámci jej predvolebnej kampane, pričom sledovala svoje osobné ciele. Nešlo preto o situáciu, v ktorej by bolo potrebné priznať slobode prejavu zvýšenú ochranu. Poukázal na to, že do dobrej povesti právnickej osoby možno zasiahnuť nepravdivými skutkovými tvrdeniami aj neprimeranými hodnotiacimi úsudkami, ak sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do jej dobrej povesti (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 211/08). Zaoberal sa preto otázkou, či výrok žalovanej predstavoval nepravdivé skutkové tvrdenie alebo subjektívne hodnotenie. Žalovaná v televíznej relácii vo vzťahu k žalobkyni použila slovo „konkurz“. V konaní bolo preukázané, že na majetok žalobkyne nikdy nebol konkurz vyhlásený, preto sa nenachádzala v úpadku, v rámci ktorého by dochádzalo k speňažovaniu jej majetku. Žalovaná počas konania vysvetľovala význam slova konkurz ako nepriaznivú finančnú situáciu vedúcu k neschopnosti plniť záväzky. Až po doručení rozhodnutia dovolacieho súdu v januári 2022, teda po siedmich rokoch od podania žaloby, začala tvrdiť, že výraz konkurz použila vo význame verejnej súťaže. Súd prvej inštancie túto zmenu skutkových tvrdení vyhodnotil ako tendenčnú a účelovú, motivovanú snahou prispôbiť svoju obranu právnomu názoru dovolacieho súdu. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaná použila slovo konkurz vo význame úpadku a nepriaznivej finančnej situácie. Išlo preto o jednoznačne nepravdivé skutkové tvrdenie o žalobkyni. Na tento výrok nadväzovali ďalšie vyjadrenia žalovanej, ktoré mali čiastočne charakter hodnotiacich úsudkov a čiastočne skutkových tvrdení. Zdôraznil, že jednotlivé výroky nemožno od seba oddeľovať a posudzovať samostatne, ale je potrebné hodnotiť ich vo vzájomných súvislostiach ako jeden celok. Pri posudzovaní spôsobilosti zásahu do dobrej povesti žalobkyne súd prvej inštancie vychádzal z toho, že prednes žalovanej bol verejný, zaznel v televíznej politickej diskusii a žalovaná v ňom uviedla, že tretia osoba mala kúpiť firmu Cessi v Spišskej v konkurze. Na toto tvrdenie následne nadväzovala ďalšia vyčítavá a negatívna komunikácia smerujúca voči tejto osobe. Hoci predmetom kritiky bol predovšetkým tretí subjekt, žalobkyňa bola do tejto diskusie vtiahnutá prostredníctvom nepravdivého tvrdenia o svojom ekonomickom stave. Súd prvej inštancie považoval za významné, že vyhlásenie konkurzu je vnímané ako dôsledok závažných finančných problémov a neschopnosti právnickej osoby plniť svoje záväzky. Uvedenie takejto nepravdivej informácie preto bolo objektívne spôsobilé negatívne ovplyvniť vnímanie žalobkyne zo strany verejnosti aj obchodných partnerov. Dospel preto k záveru, že výroky žalovanej presiahli rámec oprávnenej kritiky a predstavovali neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne. Za významné

považoval aj to, že žalobkyňa bola bezdôvodne vtiahnutá do politickej diskusie a spájaná s nepravdivými informáciami o svojom hospodárskom postavení.

1.3. K návrhu na určenie, že predmetný výrok predstavoval neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne, súd prvej inštancie poukázal na § 137 písm. d) CSP, podľa ktorého možno žalobou požadovať určenie právnej skutočnosti len vtedy, ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu. Uviedol, že v konaní o ochranu dobrej povesti sa súd ako predbežnou otázkou zaoberá tým, či sú tvrdené skutkové okolnosti pravdivé a či došlo k neoprávnenému zásahu, pričom následne posudzuje, aká forma ochrany alebo satisfakcie dotknutej osobe patrí podľa § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že uvedené ustanovenia taxatívne upravujú prostriedky ochrany dobrej povesti právnickej osoby, a to právo domáhať sa zdržania sa neoprávnených zásahov, odstránenia závažného stavu a primeraného zadosťučinenia, ktoré možno požadovať aj v peniazoch. Predpokladom úspešného uplatnenia týchto nárokov je existencia zásahu do práv právnickej osoby, ktorý musí žalobca v konaní identifikovať a ktorý musí súd vyhodnotiť ako neoprávnený. Samotné rozhodovanie o uvedených nárokoch preto v sebe zahŕňa aj posúdenie otázky, či k zásahu došlo a či ide o zásah odôvodňujúci poskytnutie ochrany podľa § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Keďže taxatívne stanovené prostriedky ochrany nemožno rozširovať a zo žiadneho osobitného právneho predpisu nevyplyva možnosť domáhať sa samostatného určenia tejto právnej skutočnosti, preto žalobu v tejto časti zamietol.

1.4. Pri rozhodovaní o satisfakcii uviedol, že žalobkyňa sa mohla domáhať morálneho aj majetkového zadosťučinenia, pričom tieto nároky sa nevylučujú. Žalobkyňa tvrdila, že po odvysielaní výroku prijala množstvo telefonátov od obchodných partnerov. Iné konkrétne negatívne dôsledky však netvrdila ani nepreukázala. Súd prvej inštancie zároveň prihliadol na celkovú dĺžku konania a konštatoval, že nebolo preukázané, aby mal predmetný výrok dlhodobejší alebo závažnejší negatívny dopad na postavenie žalobkyne. Dospel preto k záveru, že primeranou formou satisfakcie je ospravedlnenie žalovanej. Pokiaľ žalobkyňa požadovala aj peňažné zadosťučinenie, bolo jej povinnosťou preukázať, akým konkrétnym spôsobom bola narušená jej dôveryhodnosť, serióznosť, spoľahlivosť či postavenie medzi obchodnými partnermi a verejnosťou. Rovnako bolo potrebné preukázať rozsah negatívnych následkov, od ktorých sa odvíja výška primeraného finančného zadosťučinenia. Keďže žalobkyňa okrem telefonátov od obchodných partnerov a vlastných tvrdení nepreukázala ďalšie negatívne dôsledky zásahu, súd prvej inštancie jej peňažné zadosťučinenie nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol. V časti týkajúcej sa uverejnenia rozsudku žalobkyňa požadovala, aby žalovaná uhradila žalobkyni preddavok vo výške 1.500 eur na uverejnenie rozsudku. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti uverejnenia rozsudku, ale povinnosť zložiť zálohu 1.500 eur zo strany žalovanej na uverejnenie tohto rozsudku žalovanej neuložil z dôvodu, že na strane žalobkyne nebola žiadnym spôsobom preukázaná opodstatnenosť výšky požadovanej zálohy. V tejto časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 v spojení s § 262 CSP tak, že žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v poradí druhým rozsudkom z 19. júna 2024 sp. zn. 13Co/61/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku o trovách konania; zmenil rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného konania voči žalovanej v rozsahu 100 %; žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení skonštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správne právne závery a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Vo vzťahu k výroku o trovách konania však neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zrušenie, preto tento výrok zmenil. V plnom rozsahu odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a doplnil, že nesprávne právne posúdenie veci spočíva v nesprávnej aplikácii alebo interpretácii právnej normy, prípadne vo vyvodení nesprávnych právnych záverov zo správne zisteného skutkového stavu. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/7/2010 a konštatoval, že takáto vada v prejednávanej veci zistená nebola. Uviedol, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Každá právnická osoba požíva ochranu svojej dobrej povesti, pričom osoba, ktorá do nej zasiahla, nesie dôkazné bremeno

preukázania pravdivosti svojich tvrdení. Z uvedených ustanovení zároveň vyplývajú prostriedky ochrany dobrej povesti právnickej osoby, ktorými sú zdržanie sa neoprávnených zásahov, odstránenie závadného stavu a primerané zadost'učinenie, ktoré možno požadovať aj v peniazoch. Za správny považoval aj záver súdu prvej inštalcie o aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne. V konaní bolo preukázané, že žalovaná v televíznej relácii vysielanej na TA3 s názvom „Téma dňa“ s podtitulom „Komunálne voľby: Mesto Humenné“ odvysielanej dňa 5. novembra 2014, vyslovila výrok obsiahnutý vo výroku rozsudku súdu prvej inštalcie, v ktorom označila žalobkyňu za subjekt nachádzajúci sa v konkurze. Hoci bol výrok vyslovený v súvislosti s kritikou tretej osoby, bolo však zrejmé, že sa týkal aj žalobkyne. Odvolací súd sa stotožnil so záverom, že práve tento kontext bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do jej dobrej povesti. Za rozhodujúce nepovažoval subjektívny úmysel žalovanej, ale objektívnu spôsobilosť výroku vyvolať negatívne následky. K námietke žalovanej, že výrok súvisel s problematikou nezamestnanosti v meste Humenné a bol vo vzťahu k žalobkyni irelevantný, odvolací súd odkázal na závery súdu prvej inštalcie týkajúce sa významu slova „konkurz“. Poukázal na to, že žalovaná pôvodne používala tento pojem vo význame nepriaznivej finančnej situácie žalobkyne a až následne tvrdila, že mala na mysli verejnú súťaž. Aj odvolací súd preto dospel k záveru, že išlo o neoprávnený zásah spôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Nepovažoval za rozhodujúce ani tvrdenie žalovanej, že pravdivosť tejto informácie bolo možné overiť vo verejných registroch. Zdôraznil, že vyjadrenie zaznelo v televíznom vysielaní s celoštátnou pôsobnosťou a bolo spôsobilé vyvolať negatívne dôsledky bez ohľadu na to, či si verejnosť mohla informáciu následne preveriť.

2.2. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku nedostatočne zisteného skutkového stavu a v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/256/2012. Rovnako nepovažoval za dôvodnú argumentáciu, že žalobkyňa nepreukázala konkrétnu ujmu na svojej dobrej povesti. Uviedol, že pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah postačuje objektívna spôsobilosť výroku zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby, pričom subjektívne zavinenie sa nepreukazuje. Výrok žalovanej bol zrozumiteľný a smeroval aj k ekonomickej a hospodárskej kondícii žalobkyne, pričom sloboda prejavu musí rešpektovať aj právo na ochranu dobrej povesti právnickej osoby. Pri posudzovaní konfliktu slobody prejavu a práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, odvolací súd aplikoval test proporcionality založený na otázkach kto, o kom, čo, kde, kedy a ako informáciu zverejnil. Zdôraznil, že žalovaná vystupovala ako verejne činná osoba v rámci predvolebnej kampane, výrok sa týkal známeho podnikateľského subjektu a zaznel v televízii s celoštátnou pôsobnosťou v hlavnom vysielacom čase. Zároveň sa netýkal otázky verejného záujmu a žalovaná si pred jeho vyslovením neoverila pravdivosť informácie. K tvrdeniu žalovanej, že išlo o hodnotiaci úsudok vyslovený formou rečníckej otázky, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštalcie správne vyhodnotil predmetný výrok ako skutkové tvrdenie. Tvrdenie, že žalobkyňa bola v konkurze, bolo objektívne overiteľné a zároveň nepravdivé. Nešlo o vyjadrenie subjektívneho názoru žalovanej, ale o tvrdenie o konkrétnej skutočnosti, ktorého nepravdivosť bola preukázaná. Odvolací súd sa stotožnil aj s hodnotením ďalších výrokov žalovanej ako skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov, ktoré bolo potrebné posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Predmetné vyjadrenie malo difamačný charakter a nebolo možné ho považovať za prípustnú kritiku, keďže nevychádzalo z pravdivých skutkových podkladov. Za nedôvodnú označil aj námietku nevykonateľnosti výroku ukladajúceho žalovanej zabezpečiť uverejnenie ospravedlnenia v televízii. Poukázal na to, že žalovanej nebola uložená povinnosť ospravedlnenie odvysielat', resp. uverejniť ospravedlnenie, pretože v takomto prípade by bol výrok zat'ažený nevykonateľnosťou, keďže žalovaná vo vzťahu k televízii nepochybne nedisponuje uvedenou kompetenciou. V jej možnostiach však bolo splnenie povinnosti spočívajúcej v zabezpečení zverejnenia oznámenia na vlastné náklady v televízii TA3. Námietku žalovanej týkajúcu sa sumy 1.500 eur požadovanej ako zálohu na uverejnenie rozsudku považoval za irelevantnú, keďže jej táto povinnosť uložená nebola. Súd prvej inštalcie v tejto časti žalobu zamietol pre nepreukázanie opodstatnenosti požadovanej výšky zálohy.

2.3. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne proti nepriznaniu peňažného zadost'učinenia odvolací súd uviedol, že súd nemusí vždy priznať všetky zákonom upravené prostriedky ochrany. Rozsah ochrany závisí od okolností konkrétneho prípadu a od úvahy súdu. Odkázal pritom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/1640/2001. Zdôraznil, že na priznanie morálnej satisfakcie postačuje

objektívna spôsobilosť zásahu spôsobiť ujmu, zatiaľ čo priznanie peňažného zadosťučinenia predpokladá preukázanie konkrétnych negatívnych následkov. Keďže žalobkyňa preukázala len telefonáty od obchodných partnerov a ďalšie následky nepreukázala, považoval nepriznanie finančnej satisfakcie za správne. K odvolacej námietke žalobkyne týkajúcej sa určovacieho výroku uviedol, že ochrana dobrej povesti právnickej osoby je založená na žalobe smerujúcej k zdržaniu sa zásahu a na žalobe smerujúcej k uloženiu povinnosti odstrániť jeho následky. Ak sa žalobkyňa domáhala samostatného určenia neoprávneného zásahu, tento výrok bol podľa názoru odvolacieho súdu konzumovaný výrokmi o zdržaní sa zásahov a o povinnosti konať. Určovací výrok sa preto v okolnostiach prípadu javil ako nadbytočný a súd prvej inštancie preto správne postupoval, keď žalobu v tejto časti zamietol. Odvolací súd zároveň nezistil žiadnu vadu konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

2.4. K výroku o trovách konania odvolací súd uviedol, že civilný sporový proces je ovládaný zásadou úspechu vo veci. Nestotožnil sa s argumentáciou žalovanej, podľa ktorej mala byť žalobkyni na ťarchu pripísaná skutočnosť, že v priebehu konania využila všetky právne prostriedky ochrany svojich práv. Samotné využitie zákonom priznaných procesných oprávnení nebolo možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu nepriznanie náhrady trov konania. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 225/2020, podľa ktorého v prípadoch, keď výška priznanej satisfakcie závisí od úvahy súdu, nemožno žalobcu považovať za procesne neúspešného len preto, že mu nebola priznaná celá požadovaná suma. Rozhodujúci je úspech v základe nároku, pričom výška plnenia predstavuje otázku nadväzujúcu na tento základ. Keďže žalobkyňa bola úspešná v základe nároku a dosiahla ochranu svojej dobrej povesti prostredníctvom uloženia povinnosti žalovanej zabezpečiť uverejnenie ospravedlnenia, odvolací súd ju považoval za plne úspešnú stranu sporu. Skutočnosť, že jej nebolo priznané peňažné zadosťučinenie, na tomto závere nič nemení. Z uvedených dôvodov zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania a priznal žalobkyni voči žalovanej plnú náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V zmysle § 420 písm. f) CSP namietala, že postupom súdov došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Odvolaciemu súdu vytýkala, že sa v podstatnej miere obmedzil na prevzatie argumentácie súdu prvej inštancie a bez dostatočného vlastného odôvodnenia dospel k záveru, že predmetný výrok bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Nesúhlasila najmä so záverom, podľa ktorého mala mať informácia odvysielaná v televízii väčší význam než údaje obsiahnuté vo verejne dostupných registroch. Tvrdila, že osoby, ktoré majú záujem vstúpiť do obchodného vzťahu so žalobkyňou, si môžu jej právne a ekonomické postavenie overiť z verejne dostupných zdrojov a nemožno automaticky vychádzať z predpokladu, že by sa spoliehali výlučne na výroky vyslovené v politickej televíznej diskusii. Zároveň zdôraznila, že predmetný výrok formulovala ako hodnotiaci úsudok, resp. rečnícku otázku, a nie ako faktické tvrdenie. Ďalej namietala nevykonateľnosť výroku ukladajúceho jej zabezpečiť zverejnenie ospravedlnenia v televízii. Poukazovala na to, že televízna spoločnosť nie je účastníkom konania a nemožno ju zaviazat' k odvysielaniu ospravedlnenia. Za bezpredmetný a neúčelný označila aj takýto spôsob satisfakcie s prihliadnutím na skutočnosť, že od odvysielania predmetnej relácie uplynulo viac ako desať rokov. Rovnako namietala aj výrok o povinnosti strpieť zverejnenie rozsudku na svoje náklady, ktorý považovala za duplicitný vo vzťahu k povinnosti ospravedlnenia a za neprimerane zaťažujúci bez dostatočného odôvodnenia jeho účelu. Podľa jej názoru takýto spôsob satisfakcie už nenapĺňa informačnú, satisfakčnú ani preventívnu funkciu. Vo vzťahu k samotnému zásahu do dobrej povesti žalobkyne dovolateľka zdôrazňovala, že vystupovala ako primátorka mesta Humenné a poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky v televíznej relácii s prevažne politickou tematikou, ktorej predmetom boli otázky nezamestnanosti a hospodárskeho rozvoja mesta. Tvrdila, že v rámci diskusie o veciach verejného záujmu je prirodzené, že dochádza k stretu názorov, kritike, používaniu nadsádzky či zveličenia. Poukázala pritom aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/59/2023, podľa ktorého sa sloboda prejavu vzťahuje aj na výroky, ktoré môžu zraňovať, šokovať alebo znepokojovať. Podľa jej názoru, odvolací súd nedostatočne zohľadnil tieto špecifiká politickej diskusie a nesprávne vyhodnotil jej vyjadrenie ako neoprávnený zásah

do dobrej povesti žalobkyne. Dovolateľka nesúhlasila ani so záverom, podľa ktorého na vznik zodpovednosti postačuje objektívna spôsobilosť zásahu poškodiť dobrú povesť právnickej osoby. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/5111/2009 a tvrdila, že musí existovať aj príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom ujmy. V danom prípade príčinná súvislosť absentovala, keďže výrok nebol priamo namierený proti žalobkyni a žalobkyňa nepreukázala konkrétne negatívne následky. Významnú časť dovolacej argumentácie tvorila aj námietka nesprávnej aplikácie právnych predpisov. Tvrdila, že súdy síce deklarovali aplikáciu ustanovenia § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, avšak pri rozhodovaní o jednotlivých formách satisfakcie, fakticky vychádzali z právnej úpravy ochrany proti nekalej súťaži podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), najmä z § 55 ods. 2 Obchodného zákonníka upravujúceho zverejnenie rozsudku na náklady neúspešnej strany. Podľa jej názoru išlo o dva odlišné právne režimy, ktoré nemožno zamieňať. Odvolací súd tak podľa nej rozhodol nad rámec právnej úpravy ochrany dobrej povesti právnickej osoby a uložil jej povinnosti, ktoré z tejto úpravy nevyplývajú. V súvislosti s testom proporcionality žalovaná namietala, že odvolací súd síce deklaroval jeho vykonanie, avšak v skutočnosti sa nezaoberal všetkými rozhodujúcimi okolnosťami prípadu. Nevysvetlil, prečo sa predmetný výrok netýkal otázky verejného záujmu, prečo mala mať ochrana dobrej povesti žalobkyne prednosť pred slobodou prejavu žalovanej ani prečo bolo nevyhnutné obmedziť jej slobodu prejavu v demokratickej spoločnosti. V tejto súvislosti poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva, vrátane vecí Ringier Axel Springer Slovakia proti Slovenskej republike, ako aj na rozhodnutie Marônek proti Slovenskej republike, z ktorých podľa nej vyplýva potreba dôsledného skúmania proporcionality každého zásahu do slobody prejavu. Dovolateľka napadla aj rozhodnutie o trovách konania. Nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu, že žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, keďže jej nebolo priznané peňažné zadost'učinenie ani určovací výrok. Podľa jej názoru odvolací súd nesprávne aplikoval zásadu úspechu vo veci a bez dostatočného odôvodnenia priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Zároveň namietala nezrovnalosti pri pridelovaní veci sudcom, vrátane pridelenia spisu sudcovi, ktorý bol z pojednávania a rozhodovania veci právoplatne vylúčený, ako aj neskoršie pridelenie veci novému sudcovi i napriek pravidlám rozvrhu práce. Poukazovala tiež na možnú predpojatosť sudkyne, ktorá vo veci následne rozhodovala. Tieto okolnosti podľa nej narušili princíp právnej istoty a prispeli k zmätočnosti konania. Napokon namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších inštancií, ich nepreskúmateľnosť a zmätočnosť. Tvrdila, že súdy sa náležite nevysporiadali s jej podstatnými skutkovými a právnymi námietkami, nevysvetlili, na základe akých úvah dospeli k záveru o existencii neoprávneného zásahu do dobrej povesti žalobkyne, ani prečo považovali predmetný výrok za skutkové tvrdenie a nie za hodnotiaci úsudok. Namietala tiež, že rozhodnutia neobsahujú dostatočné odôvodnenie vykonaného testu proporcionality a nevysvetľujú, prečo mala mať ochrana dobrej povesti žalobkyne prednosť pred jej právom na slobodu prejavu. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/120/2019 týkajúce sa požiadaviek na riadne odôvodnenie súdnych rozhodnutí.

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dôvodila, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Uviedla, že pri posudzovaní zásahu do dobrej povesti právnickej osoby je potrebné prihliadať na konkrétne skutkové okolnosti prípadu a na výklad relatívne neurčitých právnych pojmov, akými sú zásah do dobrej povesti, difamačný charakter výroku či proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu dobrej povesti. Na podporu svojich tvrdení poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/144/2018, 4Cdo/149/2009, 4Cdo/212/2007 a 4Cdo/59/2023. Z týchto rozhodnutí vyvodzovala, že nie každé nepravdivé tvrdenie automaticky predstavuje zásah do dobrej povesti právnickej osoby, ale musí dosahovať určitú intenzitu a byť objektívne spôsobilé prívodiť ujmu. Zároveň zdôraznila, že pri strete práva na ochranu dobrej povesti a slobody prejavu je potrebné prihliadať na všetky okolnosti konkrétneho prípadu a zachovať proporcionality medzi týmito právami. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe je nevyhnutné rozlišovať medzi skutkovými tvrdeniami, pri ktorých možno skúmať ich pravdivosť, a hodnotiacimi úsudkami, ktorých prípustnosť závisí najmä od toho, či vychádzajú z pravdivého skutkového základu a či ich forma neprekračuje medze primeranej kritiky. V tejto súvislosti

poukázala najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/59/2023, v ktorom dovolací súd vychádzal aj z predchádzajúcej judikatúry, vrátane rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/34/2020 a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 152/08, v zmysle ktorých môže byť porušenie práva na dobrú povest' spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré majú difamačný charakter a sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na dobrej povesti dotknutého subjektu. S poukazom na uvedenú judikatúru dovolateľka tvrdila, že súdy nižších inštancií sa s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu náležite nevysporiadali. Namietala, že odvolací súd dostatočne nerozlišoval medzi skutkovým tvrdením a hodnotiacim úsudkom, sústredil sa predovšetkým na otázku pravdivosti výroku a nevykonal riadny test proporcionality medzi právom žalobkyne na ochranu dobrej povesti a právom žalovanej na slobodu prejavu. Podľa jej názoru nebolo dostatočne vysvetlené, prečo bol predmetný výrok považovaný za skutkové tvrdenie, v čom spočívala jeho spôsobilosť zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne, ani prečo mala mať v danom prípade prednosť ochrana dobrej povesti žalobkyne pred slobodou prejavu žalovanej. Rovnako namietala, že odvolací súd nevysvetlil nevyhnutnosť obmedzenia jej slobody prejavu v demokratickej spoločnosti napriek tomu, že sa podľa jej názoru vyjadrovala k otázkam verejného záujmu. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne a náležite odôvodnené. Vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľky, že jej výrok súvisel s nezamestnanosťou v meste Humenné, uviedla, že táto okolnosť nijako nevylučuje ani nezmierňuje jej zodpovednosť za neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne. Zároveň poukázala na to, že žalobkyňa sídli a podniká v meste Spišská Nová Ves, preto považovala za nelogické, aby sa v diskusii o nezamestnanosti v inom meste spomínala práve jej spoločnosť. Táto okolnosť podľa nej skôr nasvedčovala tomu, že výroky žalovanej neboli vedené dobrou vierou. K námietke nedostatku aktívnej vecnej legitímácie uviedla, že táto otázka už bola vyriešená v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Poukázala na právnu vetu publikovanú pod č. R 71/2024, podľa ktorej pre záver o aktívnej vecnej legitímácii nie je potrebné, aby difamačný výrok obsahoval úplné a presné obchodné meno právnickej osoby; postačuje, ak ju možno z výroku a okolností jeho prednesenia spoľahlivo identifikovať. Z uvedeného dôvodu trvala na tom, že bola aktívne legitimovaným subjektom v spore. Poukazovanie žalovanej na priebeh konania pred všeobecnými súdmi a ústavným súdom považovala za irelevantné, keďže na rozhodnutia, ktoré boli následne zrušené, nemožno prihliadať ako na právne záväzné. K dovolacej námietke odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe uviedla, že napadnuté rozhodnutie je plne v súlade s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby predstavuje nepravdivé tvrdenie alebo neoprávnenú kritiku objektívne spôsobilú vyvolať ujmu na dobrej povesti. V danom prípade boli výroky dovolateľky správne vyhodnotené ako neoprávnený zásah do dobrej povesti žalobkyne. K námietke nevykonateľnosti rozsudku poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/265/2021 (R 55/2022), podľa ktorého rozhodnutie nie je materiálne nevykonateľné len preto, že splnenie uloženej povinnosti vyžaduje súčinnosť tretej osoby. Povinnosť zabezpečiť zverejnenie ospravedlnenia preto nemožno považovať za nevykonateľnú. Za bezpredmetnú označila aj námietku, že súdy aplikovali ustanovenia Obchodného zákonníka o nekalej súťaži. Podľa žalobkyne z napadnutého rozhodnutia takáto aplikácia nevyplývala, keďže odvolací súd pri ukladaní povinnosti vychádzal z ustanovenia § 470 ods. 2 CSP v spojení s § 155 ods. 4 OSP. Rovnako odmietla názor dovolateľky, podľa ktorého by plynutie času malo viesť k zániku nárokov vyplývajúcich zo zásahu do dobrej povesti, keďže takýto záver nemá oporu v právnych predpisoch. Vo vzťahu k výroku o trovách konania poukázala na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 56/2017, III. ÚS 475/2018 a II. ÚS 399/2019, podľa ktorých ani CSP nevylučuje osobitné posudzovanie úspechu vo veci v prípadoch, keď výška plnenia závisí od úvahy súdu. Z tohto dôvodu považovala rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania za správne a stotožnila sa s jeho argumentáciou. Za neopodstatnené označila aj spochybňovanie zákonnej sudkyne. Tvrdila, že dovolateľka v tejto časti predložila iba všeobecné a nepodložené tvrdenia. Zároveň uviedla, že neevduje žiadne iné konanie, v ktorom by zákonná sudkyňa rozhodovala jej spor. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovanej zamietol. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý

proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

14. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších inšancií, nevysporiadanie sa s jej podstatnými skutkovými a právnymi námietkami, nepreskúmateľnosť a zmätočnosť rozhodnutí, ako aj nezrovnalosti pri pridelovaní veci sudcom a nedostatočne vykonaný test proporcionality medzi právom na ochranu dobrej povesti právnickej osoby a právom na slobodu prejavu. Súčasne nesúhlasila so závermi súdov o existencii neoprávneného zásahu do dobrej povesti žalobkyne, s posúdením predmetného výroku ako skutkového tvrdenia, s uloženými formami satisfakcie, vrátane povinnosti zabezpečiť zverejnenie ospravedlnenia a rozsudku, ako aj s rozhodnutím o trovách konania. Za nesprávne považovala aj právne posúdenie veci, najmä aplikáciu ustanovení upravujúcich ochranu dobrej povesti právnickej osoby.

15. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

16. Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

17. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

18. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu so zreteľom na jeho pomer k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu a rozhodnutia o spore, alebo k stranám sporu, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere (tak pozitívnom alebo negatívnom) k nim, alebo k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

19. Súčasťou práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

20. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Prešove z 1. júna 2015 sp. zn. 9NcC/9/2015 boli sudcovia Okresného súdu Humenné JUDr. Jana Kurucová, JUDr. Jozef

Engel, JUDr. Anna Lisá, JUDr. Vladimír Donič, JUDr. Ivan Daňo vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 21C/101/2015. Následne náhodným výberom vec napadla sudcovi JUDr. Andrejovi Lukáčovi. Z dôvodu zániku funkcie sudcu JUDr. Andreja Lukáča k 1. septembru 2016 vec na základe dodatku k Rozvrhu práce Okresného Humenné súdu evidovaného pod 1SprR/8/2016 z 13. septembra 2016 vydaného predsedníčkou súdu JUD. Janou Kurucovou, náhodným výberom napadla sudcovi JUDr. Vladimírovi Doničovi (v spise na č. l. 65-66). Dodatkom č. 2 k Rozvrhu práce Okresného súdu Humenné evidovaného pod 1SprR/1/2017 z 20. januára 2017 vydaným predsedníčkou súdu JUDr. Janou Kurucovou náhodným výberom vec napadla sudkyňu JUDr. Marianne Hirkovej (v spise na č. l. 67-68). Následne po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie uznesením najvyššieho súdu z 25. novembra 2021 sp. zn. 6Cdo/28/2021, vec napadla náhodným výberom sudkyňu JUDr. Jane Tomášovej z dôvodu, že sudkyňa JUDr. Marianna Hirková bola uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 215/2021 s účinnosťou od 1. októbra 2021 preložená na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Prešove (opatrenie predsedu Okresného súdu Humenné z 15. februára 2022 v spise na č. l. 301).

21. K namietanému prideleniu veci zákonnému sudcovi, dovolací súd z vyššie uvedeného procesného postupu nezistil existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Procesné poučenie strán sporu, vrátane poučenia o možnosti vzniesť námietku zaujatosti, bolo súdom doručované sporovým stranám, z ktorého poučenia strany zistili, že vec bola pridelená zákonnej sudkyňu JUDr. Marianne Hirkovej. I napriek poučeniu o možnosti vzniesť námietku zaujatosti, z obsahu spisu nevyplýva jej vznesenie dovolateľkou, preto v dovolacom konaní spochybňovanie pridelenia veci zákonnému sudcovi dovolací súd nepovažoval za opodstatnené s prihliadnutím aj na zachovanie lehoty vyplývajúcej z § 53 ods. 1 CSP.

22. Vo vzťahu k namietanej zmätočnosti, nepreskúmateľnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že odvolací súd v odôvodnení v bodoch 17. až 33., sa dôsledne vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami uplatnenými v odvolaní. Konštatoval správnosť zistenia skutkových okolností, ako i správnosť právneho posúdenia dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. V podstatnom rozsahu uviedol, že súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Každá právnická osoba požíva ochranu svojej dobrej povesti, pričom osoba, ktorá do nej zasiahla, nesie dôkazné bremeno preukázania pravdivosti svojich tvrdení. Z uvedených ustanovení zároveň vyplývajú prostriedky ochrany dobrej povesti právnickej osoby, ktorými sú zdržanie sa neoprávnených zásahov, odstránenie závadného stavu a primerané zadosťučinenie, ktoré možno požadovať aj v peniazoch. Za správny považoval aj záver súdu prvej inštancie o aktívnej vecnej legitimácii žalobkyne. V konaní bolo preukázané, že žalovaná v televíznej relácii vysielanej na TA3 s názvom „Téma dňa“ s podtitulom „Komunálne voľby: Mesto Humenné“ odvysielanej dňa 5. novembra 2014, vyslovila výrok obsiahnutý vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom označila žalobkyňu za subjekt nachádzajúci sa v konkurze. Hoci bol výrok vyslovený v súvislosti s kritikou tretej osoby, bolo však zrejmé, že sa týkal aj žalobkyne. Odvolací súd sa stotožnil so záverom, že práve tento kontext bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do jej dobrej povesti. Za rozhodujúce nepovažoval subjektívny úmysel žalovanej, ale objektívnu spôsobilosť výroku vyvolať negatívne následky. K námietke žalovanej, že výrok súvisel s problematikou nezamestnanosti v meste Humenné a bol vo vzťahu k žalobkyňi irelevantný, odvolací súd odkázal na závery súdu prvej inštancie týkajúce sa významu slova „konkurz“. Poukázal na to, že žalovaná pôvodne používala tento pojem vo význame nepriaznivej finančnej situácie žalobkyne a až následne tvrdila, že mala na mysli verejnú súťaž. Aj odvolací súd preto dospel k záveru, že išlo o neoprávnený zásah spôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Nepovažoval za rozhodujúce ani tvrdenie žalovanej, že pravdivosť tejto informácie bolo možné overiť vo verejných registroch. Zdôraznil, že vyjadrenie zaznelo v televíznom vysielaní s celoštátnou pôsobnosťou a bolo spôsobilé vyvolať negatívne dôsledky bez ohľadu na to, či si verejnosť mohla informáciu následne preveriť. Nepovažoval za dôvodnú argumentáciu, že žalobkyňa nepreukázala konkrétnu ujmu na svojej dobrej povesti. Uviedol, že pre vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah postačuje objektívna spôsobilosť výroku zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby, pričom subjektívne zavinenie sa nepreukazuje. Výrok žalovanej bol zrozumiteľný a smeroval aj k ekonomickej a hospodárskej kondícii žalobkyne, pričom sloboda prejavu musí rešpektovať aj právo na ochranu dobrej povesti právnickej

osoby.

22.1. Pri posudzovaní konfliktu slobody prejavu a práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby, odvolací súd aplikoval test proporcionality založený na otázkach kto, o kom, čo, kde, kedy a ako informáciu zverejnil. Zdôraznil, že žalovaná vystupovala ako verejne činná osoba v rámci predvolebnej kampane, výrok sa týkal známeho podnikateľského subjektu a zaznel v televízii s celoštátnou pôsobnosťou v hlavnom vysielacom čase. Zároveň sa netýkal otázky verejného záujmu a žalovaná si pred jeho vyslovením neoverila pravdivosť informácie. K tvrdeniu žalovanej, že išlo o hodnotiaci úsudok vyslovený formou rečníckej otázky, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil predmetný výrok ako skutkové tvrdenie. Tvrdenie, že žalobkyňa bola v konkurze, bolo objektívne overiteľné a zároveň nepravdivé. Nešlo o vyjadrenie subjektívneho názoru žalovanej, ale o tvrdenie o konkrétnej skutočnosti, ktorého nepravdivosť bola preukázaná. Odvolací súd sa stotožnil aj s hodnotením ďalších výrokov žalovanej ako skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov, ktoré bolo potrebné posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Predmetné vyjadrenie malo difamačný charakter a nebolo možné ho považovať za prípustnú kritiku, keďže nevychádzalo z pravdivých skutkových podkladov. Za nedôvodnú označil aj námietku nevykonateľnosti výroku ukladajúceho žalovanej zabezpečiť uverejnenie ospravedlnenia v televízii. Poukázal na to, že žalovanej nebola uložená povinnosť ospravedlnenie odvyselať, resp. uverejniť ospravedlnenie, pretože v takomto prípade by bol výrok zaťažovaný nevykonateľnosťou, keďže žalovaná vo vzťahu k televízii nepochybne nedisponuje uvedenou kompetenciou. V jej možnostiach však bolo splnenie povinnosti spočívajúcej v zabezpečení zverejnenia oznámenia na vlastné náklady v televízii TA3. Námietku žalovanej týkajúcu sa sumy 1.500 eur požadovanej ako zálohu na uverejnenie rozsudku považoval za irelevantnú, keďže jej táto povinnosť uložená nebola. Súd prvej inštancie v tejto časti žalobu zamietol pre nepreukázanie opodstatnenosti požadovanej výšky zálohy.

23. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 17. až 33. odôvodnenia vo vzťahu k veci samej spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

24. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami odvolacím súdom možno považovať taktiež za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.). Z uvedených dôvodov namietaná nepreskúmateľnosť, či nevysporiadanie sa s uplatnenými námietkami nie je dôvodná, preto z procesného postupu odvolacieho súdu existenciu vady zmätočnosti nemožno vyvodiť.

25. Napokon za nedôvodnú považoval dovolací súd aj námietku týkajúcu sa výroku o trovách konania. Odvolací súd v bodoch 36. a 37. odôvodnenia náležite odôvodnil zmenený výrok o trovách prvoinštančného konania. Citujúc právny záver vyplývajúci z nálezů ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 25/2020 z 27. augusta 2020, v zmysle ktorého žalobkyňa mala v konaní plný úspech, čo do základu

nároku, preto na rozhodnutie o nároku o trovách konania je potrebné aplikovať ustanovenie § 255 ods. 1 CSP. S uvedeným záverom sa dovolací súd stotožnil.

25.1. Rozhodovanie o trovách konania je v sporovom konaní založené na zásade úspechu v spore vyplývajúcom z § 255 CSP, ktorá sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej vznikli. O plný úspech ide vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa žalobe vyhovel v celom rozsahu. Zásadu úspechu vo veci treba však aj uplatniť na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v prípade sporov o ochranu osobnosti, obdobne aj v danom prípade, je potrebné rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté. Poskytnutie zadostučinenia je už druhotné a nadväzujúce (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 925 s. až 927 s.).

26. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka nevytýka žiadne nedostatky v procesnom postupe odvolacieho súdu, jej nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

27. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Věcná spojitost' odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

28. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa

účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

29. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie z toho dôvodu nie je procesne prípustné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP.

30. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom, rozhodovaná rozdielne.

31. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

32. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

33. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

34. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením dovolateľka namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v otázke posúdenia podmienok zásahu do dobrej povesti právnickej osoby, rozlišovania medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami, ako aj pri vykonávaní testu proporcionality medzi právom na ochranu dobrej povesti a slobodou prejavu. Poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/144/2018, 4Cdo/149/2009, 4Cdo/212/2007 a 4Cdo/59/2023, z ktorých vyvodzovala, že nie každé nepravdivé tvrdenie predstavuje zásah do dobrej povesti právnickej osoby, ale musí mať difamačný charakter a byť objektívne spôsobilé privodiť ujmu, pričom je potrebné dôsledne rozlišovať medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami a zohľadniť všetky okolnosti konkrétneho prípadu. V kontexte uvedeného dôvodila, že odvolací súd sa od ustálenej judikatúry odklonil, keď predmetný výrok posúdil ako skutkové tvrdenie, dostatočne nevysvetlil jeho spôsobilosť zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne a nevykonal riadny test proporcionality medzi ochranou dobrej povesti žalobkyne a slobodou prejavu žalovanej, hoci išlo o vyjadrenie k otázkam verejného záujmu.

35. Uznesením z 25. novembra 2021 sp. zn. 6Cdo/28/2021 najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. júla 2019 sp. zn. 19Co/187/2018 a rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 21C/101/2015-171 z 30. mája 2018 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Z jeho

odôvodnenia vyplýva, že v ďalšom konaní bolo úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť dôvodnosť uplatneného nároku v celom kontexte skutkových tvrdení, najmä na obsah občianskoprávnej ochrany dobrej povesti právnickej osoby, založenej na objektívnom princípe vyplývajúcej z ustanovenia § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, čl. 19, čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, vychádzajúc z právneho názoru ústavného súdu v náleze č. k. III. ÚS 72/2021-53 z 13. mája 2021, vydaného v danej veci, ktorým bol dovolací súd z titulu kasačnej záväznosti viazaný (§ 134 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

36. Z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyplýva, že otázky ochrany dobrej povesti právnickej osoby a s ňou súvisiace hodnotenie, rozlišovanie skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov, boli riešené napríklad v rozhodnutí najvyššieho súdu z 23. septembra 2009 sp. zn. 4Cdo/212/2007, z 31. mája 2010 sp. zn. 4Cdo/149/2009, z 28. mája 2024 sp. zn. 4Cdo/59/2023, preto následne v rámci dovolacieho prieskumu skúmal, či pri riešení uvedených právnych otázok došlo k odklonu (R 71/2018, R 83/2018).

37. Najvyšší súd v uznesení z 31. mája 2010 sp. zn. 4Cdo/149/2009 uviedol, že „k porušeniu práva na ochranu dobrej povesti môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej povahy (znevažujúcej, diskreditačnej či zneuctujúcej). Pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade treba odlišiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia. Porušenie práva na ochranu dobrej povesti môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú spôsobilé privodiť ujmu na dobrej povesti dotknutého subjektu a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového vyznenia s prihliadnutím na všetky súvislosti a okolnosti za ktorých k tvrdeniu došlo. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť je teda overiteľná. Z hľadiska ich pravdivosti nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia)“.

38. Z uznesenia najvyššieho súdu z 28. mája 2024 sp. zn. 4Cdo/59/2023 v skutkovo obdobnej veci vyplýva, že „pre konštatovanie o neoprávnenom zásahu do dobrej povesti právnickej osoby, nemusí byť osoba, ktorej sa tento zásah týka identifikovaná celým obchodným menom, ale stačí, ak je z inkriminovaného výroku zasahujúceho do dobrej povesti zrejmé, že sa týka konkrétnej osoby. Pre vytvorenie záveru, koho sa určitý výrok týka, je postačujúce, ak je z výroku kontextu dostatočne zrejmé, o akú osobu sa jedná, resp. ak je táto osoba v danom výroku dostatočne identifikovaná spôsobom, na základe ktorého ju možno spoľahlivo určiť; pritom nemusí byť osoba, ktorej sa neoprávnený zásah do dobrej povesti týka, identifikovaná celým obchodným menom“. V uvedenom rozhodnutí okrem iného najvyšší súd riešil aj otázku aktívnej vecnej legitimácie v spore. Predmetné rozhodnutie bolo zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 71/2024 v znení právnej vety: „Pre záver o aktívnej vecnej legitimácii žalobcu v konaní o ochranu dobrej povesti právnickej osoby nie je potrebné, aby nepravdivý alebo pravdu skresľujúci výrok o nej obsahoval úplné a presné označenie jej obchodného mena; postačuje, ak z výroku a okolností, za ktorých k nemu došlo, možno túto osobu spoľahlivo a dostatočným spôsobom identifikovať. Ak difamačným výrokom bolo neoprávnene zasiahnuté do dobrej povesti viacerých právnických osôb, môže sa ochrany svojich práv domáhať každá z nich, či už samostatne alebo spoločne.“

39. Namietaná otázka rozlišovania medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami bola riešená v uznesení najvyššieho súdu z 23. septembra 2009 sp. zn. 4Cdo/212/2007, z ktorého okrem iného vyplýva, že občianskoprávna sankcia za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby je založená na objektívnom princípe, teda nevyžaduje sa popri neoprávnenosti zásahu aj zavinenie pôvodcu neoprávneného zásahu. Ak zásah spočíva v skutkových tvrdeniach, pôvodca neoprávneného zásahu sa zbaví (dôkazná povinnosť, bremeno tvrdenia) občianskoprávnej sankcie, len ak preukáže, že tieto tvrdenia sú pravdivé (tzv. dôkaz pravdy). Pri strete práva na ochranu dobrej povesti a práva na slobodu prejavu treba zohľadniť všetky rozhodujúce konkrétne okolnosti daného prípadu lebo sloboda prejavu

predstavuje jeden z najdôležitejších princípov demokratickej spoločnosti a preto sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky priaznivo prijímané či považované za neškodné alebo za bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré zraňujú, šokujú alebo znepokojujú a aj nadnesené a zveličujúce názory a že fyzické i právnické osoby majú v rámci slobody prejavu právo verejne (teda aj tlačou) vyslovovať svoje názory na hospodárenie obchodnej spoločnosti. Hodnotiaci úsudok a tvrdenie skutočnosti sa zásadným spôsobom líšia, lebo kým existencia skutočnosti môže byť preukázaná, pravdivosť hodnotiacich úsudkov nie je dokázateľná, čo ale neznamená, že sú v rámci konania o ochranu dobrej povesti celkom nenapadnuteľné.

40. Nadväzujúc na uvedené, dovolací súd na zdôraznenie správnosti právneho posúdenia dôvodnosti uplatneného nároku uvádza, že občianskoprávna právna ochrana dobrej povesti právnickej osoby v zmysle § 19b ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy vtedy, ak nepravdivé tvrdenie a neprimeraný hodnotiaci úsudok možno považovať za neoprávnený zásah, objektívne spôsobilý zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a vzniknutou ujmom musí existovať príčinná súvislosť. Pri kolízii oboch ústavou garantovaných práv a aplikácii ustanovenia § 19b ods. 3 Občianskeho zákonníka v súvislosti s uplatňovaním ochrany dobrej povesti právnickej osoby, je povinnosťou súdu vždy interpretovať jednotlivé zákonné ustanovenia z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou garantovaných práv a slobôd. Pri strete slobody prejavu s právom na ochranu dobrej povesti právnickej osoby je vždy nevyhnutné skúmať mieru (intenzitu) porušenia základného práva na ochranu dobrej povesti právnickej osoby v kontexte so slobodou prejavu a s právom na informácie so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. Teória a súdna prax preto rozlišuje medzi skutkovými tvrdeniami, u ktorých možno zisťovať ich pravdivosť a hodnotovými úsudkami, kde tá možnosť je podstatne obmedzená (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009 sp. zn. II. ÚS 152/08).

41. Odvolací súd vykonaním testu proporcionality vychádzal z preukázaných skutkových tvrdení, z ktorých vecne ustálil, že vyjadrenia na adresu žalobkyne učinila žalovaná ako verejne činná osoba v rámci predvolebnej kampane, ktorej účelom bolo získať voľičov pre stranu, ktorej je členkou. Žalovaná vyjadrenie o konkurze vyslovila vo vzťahu k známemu podnikateľskému subjektu v televíznom vysielaní s celoštátnou pôsobnosťou v hlavnom vysielacom čase, teda v čase vysokej publicity a sledovanosti (R 45/2000). Vyjadrenie žalovanej sa netýkalo otázok verejného záujmu. Podľa vyjadrenia samotnej žalovanej, výrok vyslovila v súvislosti so stavom nezamestnanosti v meste Humennom. Z okolností preskúmvanej veci je nesporné, že na majetok žalobkyne nikdy nebol vyhlásený konkurz, ani nebola v úpadku. Uvedené tvrdenie preto súdy nižších inštancií správne vyhodnotili ako nepravdivé skutkové tvrdenia, ktoré boli spôsobilé objektívne zasiahnuť do dobrej povesti žalobkyne. Žalovaná počas televíznej relácie prezentovala vlastné postoje a poznatky týkajúce sa regiónu Humenné s vyslovením negatívnej kritiky bez akéhokoľvek relevantného dôvodu. Jej nepravdivé tvrdenie o konkurze v dôsledku nepriaznivej finančnej situácie a platobnej neschopnosti právnickej osoby plniť si obchodné záväzky bolo preto potrebné považovať za neoprávnený zásah do dobrej povesti právnickej osoby. V kontexte uvedeného dovolací súd preto konštatuje, že napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), preto prípustnosť podaného dovolania nie je daná.

42. K rozhodnutiu najvyššieho súdu z 30. januára 2019 sp. zn. 1Cdo/144/2018, na ktoré dovolateľka poukázala, dovolací súd uvádza, že sa síce týka obdobnej skutkovej veci a totožných sporových strán ako v uznesení z 28. mája 2024 sp. zn. 4Cdo/53/2023, avšak právne závery z uvedeného rozhodnutia nevyplývajú z dôvodu zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu z procesných dôvodov.

43. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP ako neprípustné.

44. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobkyne v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v súlade s § 255 ods. 1 CSP. O výške náhrady rozhodne súd prvej

inštancie v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

45. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.